

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Rondellens förskola

Giltighetstid: 2022-01-01 – 2022-12-31

Ansvarig rektor: Ida Löfqvist och Tove Liinasaari

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare. Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

“När eleverna lämnar skolan ska de ha sådana kunskaper och färdigheter att de kan välja sin framtid”

En inkluderande och hållbar förskola

Förskolan är den första utbildningsform som många barn möter. Utbildningen i förskolan ska främja *alla* barns utveckling och lärande samt lusten att lära framöver. Förskolan har således ett kompensatoriskt uppdrag att skapa förutsättningar för alla barn att lyckas, oavsett familjebakgrund, eventuell funktionsnedsättning, etc. Tillsammans bygger vi en hållbar framtid utifrån såväl ett individperspektiv som ett världsperspektiv.

Bilden nedan symboliserar viktiga byggstenar i arbetet för en inkluderande och hållbar förskola.

Vi vuxna är viktiga förebilder för barnen som presenterar och kommunicerar att förskolan är en plats där man trivs tillsammans och månar om varandra. Genom kontinuerlig fortbildning och handledning så arbetar vi för en inkluderande förskola som lägger stor vikt vid att skapa och upprätthålla goda pedagogiska relationer. En förutsättning för detta är att vi respekterar alla barns rätt att kommunicera och att skapa förutsättningar för alla barn att förstå och göra sig förstådda.

3. Kartläggning av riskområden

Vid fri lek utomhus ser vi en ökad risk för verbala och fysiska kränkningar.

Det finns en risk för att barn med funktionsvariationer hamnar i ett utanförskap på grund av ett icke tillåtande klimat i barngruppen.

4. Mål för arbetet

Alla ska möta varandra med respekt och känna sig trygga vid lek såväl vid inomhus- och utevistelse.

Förskolan ska präglas av ett tillåtande klimat där alla är lika mycket värda.

5. Handlingsplan

Utevistelsen

- För att skapa trygghet vid utevistelse är det viktigt att vi pedagoger är närvarande över hela gården. Alla vuxna har ett ansvar för att agera när vi bevittnar en kränkning. Vi behöver påminna varandra om vikten av att placera oss där barnen befinner sig ute på gården. Det är därför viktigt att vi kontinuerligt stämmer av med varandra vilka aktiviteter som kräver högre vuxennärvaro ute på gården, pulkabacken är ett exempel på en sådan aktivitet som kräver en högre närvaro.
- En åtgärd som gör stor skillnad för att minska konflikter i fri lek är att starta fler vuxeninitierade aktiviteter. Årstidsskillnaden innan det blir riktig vinter är särskilt utmanande och kräver kreativitet och engagemang från pedagogernas sida.
- För att minska konflikterna och risken för att någon utsätts för kränkningar på gården så delar vi upp oss på förmiddagarna. Vi har sett att ett mindre antal barn som vistas på gården samtidigt leder till mindre risk för konflikter och kränkningar.
- Likabehandlingsgruppen ansvarar för att handlingsplanen följs upp systematiskt på exempelvis utvecklingsdagar

Tillåtande klimat

- Det är av stor vikt att ta barnens berättelser och upplevelser av kränkningar på allvar även om det är en händelse/yttrande som vi vuxna kanske inte upplever som särskilt allvarligt.

- Kraftuttryck och olika skällsord kommer inte ursprungligen från förskolan. Därför ser vi samverkan med hemmet och föräldrarna som ett viktigt verktyg för att få ett trevligare samtalsklimat. Förhoppningen finns om att bjuda in föräldrar till ett pedagogiskt café, föräldramöte eller liknande för att utveckla en samsyn kring vilket språkbruk och vilket samtalsklimat vi vill ha.
- Likabehandlingsgruppen ansvarar för att handlingsplanen följs upp systematiskt på exempelvis utvecklingsdagar.

6. Utvärdering av genomförda insatser

Vi ser att arbetet med att kartlägga övergångar och rutinsituationer har varit i fokus under vårterminen 2021. Det här har lett till att pedagogerna uppmärksammat både potentiella utmaningar men också vidtagit många åtgärder för att skapa trygghet och tydlighet. Eftersom arbetet är fortlöpande så ser vi en vinst i att fortsätta att kartlägga och arbeta förebyggande för att underlätta vid övergångar och minska risken för kränkningar. Vi har sett att arbetet med att underlätta vid övergångar har gett resultat genom att konflikterna minskat i barngruppen.

Tydliggörande pedagogik fortsätter att genomsyra verksamheten och personalen arbetar övergripande med att skapa stödstrukturer med hjälp av bland annat stödtecken och bildstöd.

Organisationen fortsätter att vara i förändring men vi ser vikten av att upprätthålla ett likabehandlingsarbete som kan genomsyra och hålla samman en nygammal organisation. Ett sätt att hålla arbetet levande under året var att inrätta en grupp med representanter från alla tre avdelningar som hade i uppdrag att ansvara för kontinuerlig uppföljning av arbetet med likabehandling.

Arbetet med att kartlägga när/var/hur ett icke tillåtande klimat när det gäller barn med funktionsvariationer har tyvärr inte dokumenterats och följts upp som det planerades för under förra året. Det här kan bero på organisationsförändringar och också bristande rutiner för övergångar. Det är av största vikt att arbetet med att inkludera barn med funktionsvariationer fortsätter under kommande år. Fokus bör ligga på att skapa inkludering.

7. Barnens delaktighet i arbetet

Personalen för fortlöpande samtal med barnen kring attityder och språkbruk. När situationer uppstår (som exkludering och konflikter) uppmärksammar vi barnen och uppmuntrar dem till att berätta om eventuella händelser som uppstår. Vi arbetar med barnen kring målområden som respekt, solidaritet - hur man är "en bra kompis", med stöd av barnsamtal/intervjuer, böcker, filmer, etc. Vi strävar efter att barnen får ta del av exempelvis filmer och litteratur som främjar mångfald och ett normkritiskt förhållningssätt.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner vid akuta situationer

Alla anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen har handlingsplikt och skyldighet att agera. Det är mycket viktigt att alla anställda tar signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt.

- Vid kännedom om att ett barn blivit utsatt för kränkning, trakasserier eller diskriminering skall detta förhindras och omgående anmälas till rektor.
- Rektor informerar i sin tur huvudman och skickar in en anmälan om kränkande behandling.
- Rektor ansvarar för att skyndsamt starta en utredning om vad som skett och vidta utredning och åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när barn kränker barn

Den som ser kränkande behandling ska snabbt agera och bryta situationen. Vi fortsätter att arbeta mot kränkande behandling genom:

- Observation
- Kartläggning
- Främjande arbete genom bland annat samtal med barngruppen och att föregå med gott exempel.
- Förebyggande arbete exempelvis genom att pedagogerna finns nära barnen och genom att arbeta med barngruppen utifrån vårt värdegrundsmaterial.
- Vi anmäler i STELLA vid kränkningar eller diskriminering.
- Uppföljning genom samtal i arbetslaget, på förskolan och vid behov också föräldrasamtal.

Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när vuxen kränker eller diskriminerar barn

Diskriminerings- och skollagen innehåller ett absolut förbud för anställda att utsätta ett barn för någon form av trakasserier eller kränkande behandling. Alla anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen har handlingsplikt och skyldighet att agera och vidta åtgärder om något barn utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

- Vid akuta situationer som behöver avbrytas omgående ansvarar de närvarande pedagogerna för att bryta situationen.
- Anställd informerar rektor omgående om händelse som kan ifrågasättas utifrån likabehandlingsplanen.
- Rektor agerar skyndsamt och informerar huvudmannen.
- Utredning ansvarar rektor eller annan person med ledningsfunktion för.
- Kartläggning av händelseförloppet görs av rektor tillsammans med arbetslaget eller lämplig person beroende på situation.
- Vid arbetsrättsliga åtgärder, tas även kontakt med personens fackliga organisation.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

- **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen.

Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

– särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

– särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna

funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

• Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.